

Markedsfundamentalisme

Det moderne projekt

Det ligger i præmissen for DET MODERNE PROJEKT, at løsningen på alverdens problemer går over politisk og økonomisk liberalisering! Præmissen fastslår, at markedet er løsningen, og at hvis der er problemer, så er det verden, der ikke er god nok til markedet, altså fordi markedets lov endnu ikke hersker uindskrænket.

Disse to mennesker var ikke egnede til markedet. Deres ofring er derfor udtryk for en højere retfærdighed. De blev sorteret fra af markedet, udviklingen, der bestemmer, hvornår verden er god nok.

Massemedierne lever af at formulere den sociale selvbeskrivelse. Det sker på samfundets og naturens betingelser, der ind til nu har gjort det muligt socialt set at orientere sig mod markedets betingelser,

- som om, at disse hang i et vakuum,
- eller som om, at markedet var det bærende højeste princip for sig selv og alt andet;
- som om, at den økonomiske nødvendighed stod for det højeste princip, hvor ud fra alt andet kan deduceres i traditionel logisk transitiv forstand.

Således er markedsfundamentalismen endt op som det moderne samfunds uanstastede og samlende fortælling. De store fortællingers tid er således ikke forbi, sådan som postmodernisterne skrev i 1980'erne. Tværtimod, det moderne er tilbage efter "postmodernismen", "efter – efter det moderne", med det moderne samfunds ideologi, den moderne "isme"; modernismen¹.

De udkast til social selvforståelse, der sælger, er dem, der bedst formår at imødekomme brugerens behov for at forlige sig med tilværelsen. Når medierne skaber sine udkast, så orienterer de sig mod markedets lov, der figurerer som vilkår og som ideologien bag udformningen af tilbud til selvforståelse hos mediebrugere.

Ikke nok med, at medier og brugere bestræber sig på at overleve på markedets betingelser, men meningen i tilværelsen har på markedets betingelser tilbøjelighed til at ende op som det "at overleve", fordi overlevelsen på markedets betingelser figurerer som det nærmeste, det moderne samfund kommer et første kriterium for at identificere retningen af udviklingens retning.

Det er budskabet og den sociale realitet, som de kommercielle massemedier orienterer sig ud fra, og som de bekræfter med udgangspunkt i selv samme. Det er deres realitet, som de ikke kan distancere sig fra. Det er det kommercielle masse menneskes konstruktion af en realitet, massemediernes succes og kriterium for succes i ophøjet enhed.

Massemediernes realitet vs. anden realitet

Den forpligtende beskrivelse af massemediernes realitet må sætte den konstruerede realitet ind i en anden konstruktion. Det er en sociologisk videnskabelig opgave, hvis resultat ikke kan vurderes på baggrund af massemediernes kriterier for succes. Sagt på en anden måde: Den videnskabelige sandhed kvalificeres ikke af, om den kan sælges. Faktisk, så kunne den bestå i beskrivelsen af, at det moderne samfund ikke vil vide af sig selv. Sandheden om samfundet kan nærmest kendes på, at den er usælgelig, fordi den er ubekvem.

Videnskaben om det moderne samfunds modernisme, tematiserer den ideologiske selvbeskrivelse, markedets ideologisering, ideologiens markedsværdi. Videnskaben om det moderne samfund kvalificerer ikke sandheden på markedets betingelser, men kvalificerer videnskabeligheden ved at stå autonomt over for genstanden for sin opmærksomhed.

Det ville være det samme som at begrænser sin realitet til massemediernes, markedets realitet, det moderne samfunds egen realitet at underkaste videnskaben de kommercielle kriterier for succes. Videnskaben sætter det moderne samfund ind i en bredere realitet, end det moderne samfunds konstruktion af en

¹ I min bog "realitetens konflikt versus konfliktens realitet" (udkommet på Det Stenske Forlag, 2011) beskriver jeg hvordan det, der kaldes et systems kontingensformel kan ophøjes til ideologisk indhold, dvs. hvordan et funktionssystem med dets formålmæssighed antager position som et helt samfunds formålmæssighed.

realitet udgør. Den handler om hvordan det moderne samfunds realitet kommer til syne, konstrueres, og om hvordan det hænger sammen med den noget bredere realitet.

Markedet ophøjes ideologisk til absolut nødvendighed i de kommercielle medier, og af ideologiske grunde følger det, at medierne må imødekomme mediebrugerens behov for mentalhygiejne. Det er del af det moderne samfunds realitet.

Behovet for at forlige sig med tilværelsen på markedets betingelser definerer her brugerens efterspørgsel, sådan som den retter sig mod udbuddet af social selvbeskrivelse. Og da det er markedet, der fremstår som garantien for udviklingen mod den bedste af alle verdener, eller nødvendigheden slet og ret, ja så er alt det ubekvemme og utilsigtede pr definition henvist til kategorien ”mindre egnet/ikke godt nok til markedet”.

Videnskaben, der ud fra sin autonome funktion er i stand til at skelne mellem den konstruerede sociale nødvendighed og den højere asociale realitet af nødvendigheder, kan forklare, at mediernes forsøg på at overleve på markedets snævre betingelser og deres ophøjelse af markedets nødvendighed til absolut nødvendighed er en del af baggrunden for, at samfundet samlet set er ved at underminere sine egne forudsætninger. Det er i korthed konsekvensen af menneskets succes med at overleve sine livsbetingelser. Videnskaben kan dermed også forklare, at den sociale selvforståelse er patetisk, dvs. syg, irrationel og uforpligtende, for så vidt at den gør det muligt for samfundet at affinde sig med selvdestruktionen. Men det vil medierne ikke vide af, fordi der her er tale om et budskab, der ikke lever op til deres snævre succeskriterier, dvs. de kriterier for succes, som er udtryk for deres egen snævre realitet og i bredere forstand uforpligtende form for rationalitet.

Den mere brede rationalitet handler om, hvordan samfundet underminerer sine egne forudsætninger i forlængelse af bestræbelserne på at overleve på markedets snævre betingelser. Behovet for at forlige sig med dysfunktionen er patetisk, for så vidt som sygdommen er den største trussel mod det moderne samfund. Det kræver efter hånden en mental kraftanstrengelse at forklare og reducere de problemer, som det moderne samfund har skabt for sig selv, til en nødvendig omkostning for fremskridtet. 7 milliarder mennesker, et antal der er fordoblet over et par generationer, forsvindende biodiversitet til havs, på landjorden og i luften, truende global opvarmning, mangel på rent miljø og ressourcer, faldende iltprocent, forsuring af verdenshavene, stigende globalt vandspejl, ekstrem farlig våbenteknologi (menneskehedens våben kan ødelægge alt liv adskillige gange), statsterror forklædt som antiterror og udmøntet i millioner af krigsofre er dagens orden (Danmark sprang ud som terrornation sammen med USA og Storbritannien i 2003 med deltagelsen i krigen for olie i Irak, men forklædt som antiterrorkrig), ...

Rune Lykkeberg er et af de bedre eksempler, der findes på, hvor spidsfindigt og præcist de professionelle italesættere lever af at bekræfte sygdommen, dvs.

imødekomme mediebrugerens behov for at forlige sig med elendigheden, den truende udvikling.

Citat:

”Det er tankevækkende, at verden skulle være blevet så kold og ond og sort. Vi lever i de fredeligste tider i verdenshistorien: Aldrig er så få mennesker blevet slået ihjel af andre mennesker som nu, og aldrig har så relativt få været engageret i krige. Hver eneste generation i Danmark har gennem årtier oplevet mere velstand og flere rettigheder end den foregående generation. Vi bliver helbredt for sygdomme, som for et par generationer siden var den visse død, og vores børn er mere beskyttede mod overgreb og vold end nogensinde før. Kvinder er så tæt som nogensinde på at være stillet lige med mænd.

Og alligevel er oplevelsen blandt engagerede og aktivister, kulturproducenter og intellektuelle, at verden bliver værre og tiden bliver koldere.

Den første forklaring er naturligvis, at den moderne verden altid er blevet værre og koldere, fordi vores overlevelsesinstinkt straks bemærker forfaldet i forandringerne. Vi ser truslerne først og frygter forbedringerne.

Den næste forklaring er, at rammerne og institutioner om det fremskridt, som har sikret fred, rettigheder og velstand, er under afvikling. Vi kan ikke længere realisere vores sociale og etiske principper gennem vores institutioner, som vi kender dem. Velfærdsstaten blev til som en inklusion af borgere i fællesskabet, men med indvandringen skal velfærdsstaten også udvikle retfærdige mekanismer til eksklusion. Så godt som ingen ønsker fri indvandring.

Den tredje forklaring kan være, at vi kender alt til forbrugskulturens konsekvenser nu. Vores egen velstand kan ikke være et mål i sig selv, hvis det fører til, at vi ødelægger naturgrundlaget for de næste generationer. Og det kan vi åbenbart ikke lade være med.

Den fjerde forklaring er i den forbindelse, at det kræver varme hjerter at opleve samtiden som kold. Fremskridtet i blikket er en forudsætning for erkendelse af forfaldet i verden.

Det er jo ikke ligeglade og kølige mennesker, der klager over verdens kulde. Det er tværtimod empatiske, engagerede og sensitive iagttagere, som er forfærdede over, hvad vi kan gøre ved hinanden og ved os selv. Tiden kan kun beskrives som kold, fordi menneskene i den ikke er det – og ikke vil være det.²

² <http://www.information.dk/460066>

Teksten er en klon af DNA´et i elendighedens forsøg på at forlige sig med sig selv, et patetisk eks. på samfundets syge lære om sig selv, patetisk patologi, svinende mentalhygiejne, selvnegerende adfærd, osv...

Første afsnit forsøger med sin yderst selektive opmærksomhed at slå fast, at det aldrig har gået bedre, klart nok for at imødekomme behovet for at reducere kritikken og sortsynet til det subjektives objektivt uforpligtende domæne.

Under et af de punkter – som han summerer op som begrundelser for, at folk har svært ved at affinde sig med tilstanden – fremføres det godt nok, at vi socialt set er ved at underminere vores naturlige livsgrundlag. At det, der her er tale om, ikke er et problem, der kan reduceres til det subjektives domæne, men at det faktisk underminerer selve det fremskridt, som han forsøger at fremmane som en objektiv realitet i første afsnit, ja det kommer han ikke ind på. Igen, når man kender ham lidt, så er det ikke er nogen tilfældighed. Den lunkne og snævre opportunisme udfolder sig.

Sidst i artiklen kommer han i sjælden ren form brugerens behov for at have det godt med sig selv i møde. Hans tilbud på selvforståelse kommer brugeren i møde der, hvor denne har det dårligt med tilstanden. Det sker ved simpelt hen at skrive, at de subjekter, der er berørt af det kolde og onde, de har grund til at have det godt med det at have det dårligt, for det beviser jo, at de dybest set er gode og varme. Hvem vil ikke være god og varm? Ingen! Og de kritiske brugere køber hans artikel, giver ham anbefalinger. Ikke et øje er tørt. Brugeren læner sig tilbage, nyder at have det godt med at være varm og god over for det onde og kolde!

Rune er klon³ af strukturen i den herskende ordens italesættelse egen realitet. Han lever af at imødekomme behovet for at affinde sig med elendigheden hos et af de mere kritiske brugersegmenter inden for det danske sprogområde. Han gør det eksemplarisk i en avis, der har succes med at kalde sig ”den mindst ringe”. Avisens selvbeskrivelse er korrekt, for så vidt som den lever perfekt op til den herskende ordens behov for syg mentalhygiejne. Avisen er den, der mest spidsfindigt og præcist lever af at reducere den alt for anstrengende og forpligtende og rationelle sociale selvforståelse til de godes behag ved sig selv, som dem der står der og forstår en verden, der er alt for kold og ond til de gode. Derfor er den værd at forholde sig til. Selvfedmen er værd at se for sig.

I massemedierne lever man af at elske sig selv i hinandens øjne. I myten blev Narcissus kvalt i sit billede, vandspejlet, sin kopi. Det ser nu også ud til, at sundhedsindustrien kan få held med at klonе mennesker. Det er lykkedes at fjerne arvemassen fra en af et voksent menneskes celler, og erstatte den eksisterende masse i et netop befrugtet humant æg med arvemassen fra det voksne menneske. Cellen formerede sig herefter i et forløb, som stamcellerne hos et normalt befrugtet humant æg. Disse stamceller vil, hvis en række andre problemer overvindes, udvikle sig som et normalt foster og kan lade sig føde som

³ http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/16/actualidad/1368729583_418888.html

en genetisk klon af det menneske, der lod sin arvemasse indgå i processen. En drøm er da gået i opfyldelse.

Rune kopierer kommunikativt de strukturer, der bestemmer hvad det moderne menneske kan se, og hvad det ikke kan se. Han er dygtig til at imødekomme det moderne menneskes behov for at se sig selv som værende på højde med sig selv. Han går dygtigt i et med elendigheden, som den udsøgte replikkant. Han er den skræddersyede klon af dette samfunds behov for at forlige sig med sig selv, på trods af sig selv, på trods af de problemer, som dette samfund har skabt for sig selv med sin succes.

Der vil være store kommercielle interesser i at udvikle behandlingsformer, der udnytter stamceller udviklet fra et menneskes arvemasse til behandling af selv samme menneske. Men der vil også være mange, der kunne tænke sig den perfekte kopi af sig selv at holde af. Men først og fremmest, så åbner den nye teknologi op for individets drøm om evigt individuelt liv. Fosteret, klonen af det enkelte menneske, er dette menneskes fornyelse, ny ungdom. Det er forjættende at kunne nulstille sin kode, reintroducere cellerne i sin egen krop, der herefter reorganiserer sig selv, som om det biologiske ur ikke allerede havde været det meste af vejen rundt en gang! Således åbnes der for individets drøm om evigt liv, den perfekte undskyldning for at glemme, at pladsen på det lille blå rumfartøj allerede er optaget, og at rejsen gennem rummet derfor standser her. Fortællingen om, at mennesket hellere vil ødelægge fartøjet, end at vige pladsen for den adfærd, der er forenelig med bevarelsen af fartøjet, sælger ikke. Ergo må den selvforståelse, der er i overensstemmelse med fartøjets funktion, vige for en, der ikke er det, markedsfundamentalistisk, med succes i moderne forstand og hamrende selvdestruktivt.

De former for selvbeskrivelse, der toner frem i dette scenarium, er i den grad en social nyskabelse. Disse kloner ville som de første i verdenshistorien kende sin skaber. Hvor vi andre aldrig har været i stand til at tørre ansvaret af på en og kun en skaber, altså ansvaret for hvorfor vi er som vi er, der vil de biologiske kloner stå over for sin gud, der bærer det fulde ansvar for sit kreatur. Denne forældres forfængelighed og behov for at elske sig selv risikerer at blive mødt med den skabtes utilfredshed med sin skaber:

http://www.youtube.com/watch?v=KcJs4qJPO_M

Mvh. Steen

Odense d.20/5 2013

(i næste uge skal vi igen høre om den store fortælling, om det at tage det gode med det onde og det onde med det gode)